

۲۳ مایس ۱۹۱۸

صافی : ۴۵

ایگنهی جلد

کیلی محبو

اقتصادیات

تساندجیلک

- ۹ -

اجتای سیاست ایچون بزده زمین مساعدی ؟

بوئون اولکی مقاله لر بزده ایضاح ایتدیکه زوجله اجتای فعالیتده باشلیجه اوج عامل وارد : فرد ، جمعیت ، دولت . بوراده فرد و جمعیت عاملارنی بحث خارجده برافعه بیجورز . چونکه مع التأسف بزده نه فردک سوبه اخلاقیسی ، نه ده جمعیتک سوبه حرثیسی و اسع مقیاسده اجتای فعالیت ابرازنه مساعده کلددر . فرد و جمعیت نقطه نظرندن شاکه اولنورسه موضوع بحثدن اولان مسئلهیه منی بر جواب ویرمک ایچون اوزون اوزادی نه تدقیقانه احتیاج یوقدر . لاکن مسئلهیه اوجنیس واک مهم عامل اولان « دولت » نقطه نظرندن یاقبلیرسه پک زیاده شایان تأمل نتیجه لر میدانه بیچار . او حالده مسئلهیه شوبولده تعیین ایتک لازم کایر : بزده دولت اجتای فعالیت ابراز ایدیهلیری ؟ سائر مملکتلرده اولدینی وجهله اجتایسیاستک انکشافنه مانع اولان قوتار و عامللری یوقی ؟

بو مسئلهلری حل ایتک ایچون ایک پاییله حق ایش اجتای سیاستک تکامل وانکشاف تاریخته بر عطف نظرندن عبارتدر . بزدن اول اجتای سیاست یایش اولان مملکتلرده مسئلهلک له وعلینه نه کی عاملار میدانه آتیبشدر ؟ اجتای سیاستی ایلری سوردن ، ترق ایتدیردن قوتلر و یاخود اوکا سد چکن انکارلر نه دن عبارتدر ؟ بو خصوصده معین بعض نتیجه لر اله ایتدکن سورکه مملکتلر مزده بو قوتلرک ویا انکارلر هانکیلری و نه درجه قدر موجود اولدینی تدقیق ایتک و اجتای فعالیت ایچون بزده زمین مساعد اولوب اولدینی مسئلهسی حقیقه آرزوق حقیقه یقین برحکم ویرمک ممکن اولور .

مذیت علنک سوک زمانلرده اجتای اقتصادی حیاتده کچیردکی تکامل صفحه لرنی و بو تکامل صفحه لرنی طوغوردان سیاسی و اجتای مجمله و مناقشه لرنی ایجه تحلیل و تشریح ایدرسک شوکا قانع اولورز که بوئون بوکوروئیلر سی و سرمایه قاوغاسندن بشقه بر شی کلددر . منی و مثبت درجه سده کدیکیرنه ضد اولان بو ایک قوتک باشلیجه غایمی « دولت » قلمه سی اله کچیرمکدن عبارتدر . دولت قلمه سی کیمک الله ایسه بالطبع حکم و غالبیت اوندهدر . برادرلی سی اربابی بر چوق قائلر دوکوک انخلاقار یاهرق زادانک ، دهیان و پوک میماز منفعلر الله بولسان دولت قلمه سی دشمندن تطهر ایتدیلر فقط کندیلری قلمه ی اشغال وقت و فرصت بولدن بردن بره توردن

« بورژوا » منفعلی ایجه کیشلر ، اوراده موقعلری فوق العاده بر صورتده تحکیم ایشلار و بو سایه ده سی اربابنک اسارت بویندوخی صم صبق باغلامه موفق اولشلردر . بوکون مذیت علنک هر هانکی طرفه یاقبلیسه روسیه دن ماعدا عان هر برده دولت قلمه سنک سرمایه اربابنک الله بولندینی کوریلور .

پارلامنتولرده هر نوع تشریری مجلسلرده ، منصوب منتخب اجرائی حکومت مقاملرله ده بولنر اولور . زریور ، اولنور حکم سوریلور ، اوزون و متادی جموملر و مجادلر نتیجه سنده تشریری مجلسلرده کوجوک بووک اقلیتلر تشکیل ایتکمه موفق اولان سی اربابی دولت قلمه سنه یاواش یاواش یاقلاشفه موفق اولیلورلر ؛ فقط دیگر طرفدن دولت قلمه سنک خارجده حرب جبهه سنک آرقسنده سرمایه اربابنک قوت و شوکتی مدعش بر صورتده بیویور ، سرمایه لر کدیکینه تکذ نف ایدیلور ، وسائط استحصالیه قاپتالیستلرک ایلرله تراک ایدیلور .

ایشته حق انتخاب قانونلری ، ویرکی اصوللری ، مشروعی اداره اصوللری ، خلقچیلق جریانلری و بو ککی مسئله لر اطرافده جریان ایدن مجادلرده اولدینی ککی اجتای سیاست قاوغالنده دخی عینی منظره ی کوریلورز : بر طرفدن دولت قلمه سی ایچنده بولسان سرمایه اربابی و سوسیالیستلرک تعیرنجه بورژوازلار ، قوتلرله منافعی مدافعه ایدیلور . دیگر طرفدن دولت قلمه سنک خارجده بولسان سی اربابی کاه هجوم ، وکاه سوق الحیش مانورلرله هدفلری قما و یا قسماً الله ایتکمه جالیبیلورلر .

شوراسی شایان نظر درکه غربی اروپا مملکتلرله قاپتالیسم عصرلردن بری نه قدر قوتله برلشمش بوئیلورسه ، اجتای فعالیت طرفدارلرک ترضیفنه او درجه مقاومت ابراز ایشدر . آلمانلده قاپتالیسم آتقی سوک یارم عصر محمولی اولدینی ایچون دولت قلمه سی ایچنده بولسان سرمایه اربابی و یا بورژواک پک بووک بر مقاومت ابراز ایتمشلر ، اجتای سیاست کمال سرعته ایلرله مکه موفق اولمشدر . فرانسه ده قلمه سنده ده حکم بر صورتده برلشمش بولندینی ایچون ، اجتای سیاست قولایفله ایلرله بییور . سی اربابی عثماری « مترقی ایراد عمومی » ویرکیسی قبول ایتدیرمک ایچون بکری سندن فضله مجاده ایشلر ؛ بورژواک ، سرمایه اربابی عثماری بیک درلو وسیله لرله بوکی تیشلری عقیق برافعه موفق اولشلر ، و آتقی حرب عمومی کچرک ظهورندن برآز اول قاتعاری ایچون قهرمانچه چارپیشان « قاپو » نک اثر موقعیتی اولورق مترقی ایراد ویرکیسی قانونی اساس اعتباریلرله قبول اولمشدر . بوکون قهرمان « قاپو » نک زندانلر ایچنده ایتکمه سی ، فرانسه نک داخلی سیاستده سرمایه اربابنک ایلرله برعکس العمل وقوعه دلالت ایدر . آلمانلده دخی کوجوک بر اکثریتله رأی عام قانونی رد ایدن مرکز فرقه لری ، دولت قلمه سی ایچنده موقعلری

تحکیمه جالیشان سرمایه اربابنک الله بر حرکت رجیمدن بشقه برشی یاییلور ...

مکلنیز احواله نه نقطه نظرندن یاقارسق پک زیاده شایان دقت نتیجه لر دسترس اولورز .

بزده عمومی حیاته حاکم اولان دولت قلمه سی هیچ بر وقت سرمایه اربابنک ، بورژواک الله بولشمشدر . اوتدنبیری بزده دولت قلمه سی اشغال ایدیلر نه سی نه ده سرمایه اربابه مشبوبدلر . بولر باشلی باشه برزهره ، بره « قاست » بر صنف خلق تشکیل ایدیلر . بو زهره نک منافعی نه بورژواک ، نه ده سی اربابی ایچون طرفدیکلری استلزام ایدر . بزده استبداد دورنده یله اجتای اصلاحات توسل اولشمه سی و یاخود توسل ایتک امکائی بولشمه سی ، شبهه بزرگه بو ممتاز زمره هر درلو عوض و غرضدن عاری اولورق حق و انصابت حسلری طرفنی التزام ایده کچرکی . مشروطیتک اعلانله حاکمیت ملیه تأسیس ایتدکن سورکه دخی مجلس ملی بورژواک الله کچشمش ، موقع اقتدارده یه مأمورین زمره سی قالمشدر . اعلان حربین سورکرده اجتای اصلاحات موضوع بحث اوله یلشمه سی هیچ شبهه یوق که مأمورین زمره سی هیچ بر صنفک منافعی آرقسنده سورکشمه یلرک یالکر و چیدانک صداسنه ، انسانک قلینده مکتوز اولان الک نجیب انسانیت حسلرینک تقیضانه تابع اولورق ایش کورده کچرکی . ایشته او وقت توکیدار شو و یا بوسنک منافعه خصوصیه سی نه خادم اولیرق صرف حق و عدالت و انصابت اساسلریه مستند بر اصول اداره تأسیس ایدیه لک و بوتون دنیا ایچون نمونه امتثال اولفه سزا بر مملکت حالته کله یلجکدی ...

شمدی آرتق ایش ایشدن کچدی ؟ صنف منافعندن عاری اولورق حق ، عدالت و انصابت اساسلریه مستند اولورق اصلاحات اجتاییه یایق ایچون امکان قالدینی ؟ دولت قلمه سی عیبا بشقه ایلرله کچدی ؟

خیر ! دولت قلمه سی بشقه ایلرله کچدی ؛ فقط شمدی به قدر بیطرف بر وضیمده بولنش اولان قلمه حافظلری یعنی مأمورین صنفی ایلر بورژواک آرمسند ز چوق ساند حاصل اولمشدر . مأمورین عصرینک بووک برقمسی آرز چوق تجارت و اقتصاد حیاته قاریشمشدر و هیچ شبهه یوق که بو وادیده ایلرله مکه دوام ایده کچرک ، غیر طبعی اولان اسکی اوتور سنه سکره دولت قلمه سی آرتق بیطرف اللرده قالمه حق ، دوغریلن دوغری به مجاده علاقه دار اولان شو ویا بو صنفک الله کچکچرک .

معاینه هینه اولورسه اولسون شوراسی محققدر که بوکون هنوز ایش ایشدن کچشمشدر . اجتای اصلاحات ایچون وقت کچ ایلده کوج کلددر . بورژواک روسی هنوز تشریری و اداری قوتلره تأمیله کیرمیش ، بورژواک منافعی هنوز اداره ماکه مزه حاکم اوله ماشن ووقت کچشدیرنه دن اصلاحات

اجتماعیه توسل اولدنی تقدیرده صنفار کفر لکی
دال بوداق صارمدهن اجتماعی دردله چاره ساز
اولق مکنکندر، شوراسی اونوغم که بزده قاپتالیسم
دیگر مکنکندر اولدنی وجهله تدریجی بر صورتده
ایرلیمه جکندر، بزده قاپتالیسم حرب عمومی حصولیدر،
وبر ماده مستقله قوتیله اورته لده افلاق ایتشدر
وینا علیه قاپتالیسمک عواقب طبیعه سندن اولان
حالات دخی ناکهائی بر صورتده اورته لقی استیلا
ایده ییلر... بزده سرمایه مثالیسک ایرلیمه تشریحی
واجرائی قوتلر اوزرینه نه درجه قدر اجرای تاثیر
ایده یله جکی حقدنه بر فکر پیدا ایتک ایچون حرب
فازانجاری ویرکیسی مسئله سنک کچیردیک صفحه لری
و بو مسئله اطرافنده صحه افره سنده جریان ایدن
احوال کوز اوکنه کتیرمک کفایت ایدر.

معافیه شوکا قانع اولیوروزکه بزده هنوز دولت
طرفدن بیطرفانه بر صورتده و هیچ بر سنک منافی
کوزمدهلن فعالیت اجتماعی ابراز اولمیه سی قابلدر.
فقط وقت کچیشدیریلریم، ارکچ، سیاست اجتماعی
طرفدارلری قارشیلریمده موقع اقتدارده احتمالک
سرمایه مثالیسک بوله جگر درکه، آرتق بوندن صکره
مجاهدک نتیجه سی پک شبهه اولور.

نکلی آب

شیخ

دواع

سکون، سکون... نه برسن واره نه ده برنس،
مجرانی بر یاس بلده سی... آه، آی روز کاراس،
حدودلردن برخیز، بر بشارت کتیر.
بو سکون، بو ظلمت بی یورار، تیره تیر...
روح بر فیرطینه به احتیاجی وار،
بن سنکم، سنک... بی آل سن، آی روز کار،
بو وادیدن او قاصیرغه دیاربته آت،
آلورله یولی آج، بارلات، آبدیلات...
تاریخه قاتلهده بن قارشیم،
او یشارسه شرفیله بزده یشام...
الدواع آی کینجکک بهار سناتی،
ای تورککک شان ایسته بن اصیل وطنی،
بوکون سکا یاردیم ایچین وار چوق قوتم،
ایسته بزده هرکس کی سلاح بدستم،
باقی نده روحده بر آتش، بر دومان،
دماعده آلو کی یانان، بارلایان
تورککک عفو ایتر علوی انتقامی وار،
حافظمده تاریختک فریادی یشار...
بن تاجلر ضبط ایتش بر سوی احفادنم،
وارسین یه تاج آلبرک دوکولون قائم...
آی قافاس، آی تورکک اوکوز، بنیم دیاری،
آی شهید قبرستانی، مظلوم هزاری

اکر بو کون، تاریختک بو قان بیرامنده
بو یانغین، بو قاصیرغه، بو موت هنگامنده،
سنی ایلیر یچم سندن قورتاراماز سیم،
بیراغمه وجودی بن صاراماز سیم،
تا کریم بکا «لغت، لغت!» دییه حاقیرسین،
ییلدیریلر تاریختک تختی قیرسین...
الدواع، آی خویبارک مونس بلده سی،
آی جبرانی کونلریمک روسی، آنیسی،
الدواع آی یشیل وادی، آی ماوی دره،
آه الدواع، آه الدواع آرتق سزله،
بن قاج کیچه بلبلرک بلور نغمه سی،
روز کارلرک امید ویردن سرین نفسی،
روحده کی ماعلری اویشدیررکن،
آه، قاج کیچه هنوز بوتون بلده او یورکن،
بن بر خطه کوزلریمک دغنه د یاشی،
دیز چوکرک خشوع ایله تا کریم قارش،
بو فورقوش کوفی ایچین دعا ایله دم،
بوکونلرک خویاسیله طوردم، بکهدم،
شیمیدی روح ایغان دولو، فیرطینه دولو
کیدییورم سوبله روز کار نرده جنک بولو؟
سوبله، سوبله دشمن نرده، طوفان اولام،
کوپوردم، بر آتشدن عیان اولام،
عصرلرک انتقامی برینی بولسون،
آه، آی دشمن تاجک، تختک قائده بوغولسون،
فقط جهان اوکرسونک یشتمه صوکه عشقم...
تولدریم سیم تولدریسولر ایشتمه صوکه عشقم...
الدواع، آی آمالیبه آشنا برلر،
کیدییورم سزله بدن یاقینده ظفر...
حفظی توفیق

صاحبک

تال کردم صاحبکدن بن ربایه؛
نغمه ده اک بو یوک خسرا نر آغلار؛
آشنا اولسه بدک اضعا رابه
صاحبک رکنکده مصرع لرم وار...
کیجه لر اولورکه بادکار بیک
قیمتده حسرت دیوار آغلارم؛
صولارکن عشق بهار بیک
بر حرام آهنگه او یار آغلارم.
ویردیک دمندن سوکیم بکا
نه قدر سعادت امید ایدرسه ک
او قدر چوق مهران آقدی روحه،
او قدر بد بخت صاحبکله بن.
یادکار ده کیلیدی؛ کزلی آتشم؛
اعتراف ایتدن سهویشدکدی بز؛
بیله دم جرمی، بر ظالم ده کیز،
بر حرام منبیدن کریم چلشدم.

بو ممنوع کوز یاشم، تسلی ده کلد؛
الهاملی سبیلردن مژده سی یوق؛
باشلا دقه یاندم پک بللی ده کیل
عفوکی یاری، عذاب کی چوق؛
آز بلمد السی! یتر فریادم.
کناغمه خلقت اوتانسین بر آرز.
از بلمد دیدیکه کین امدادم؛
بو عصیانله عرشک اوتانسین بر آرز!
چوق کنده یاری!، کناهمک بن؛
قط، سن، آمریکه مخالف نهدن
سوداده بو کافر قلی یارانتک،
بویله برخلقی اوزه فیولاندک...
حق سها

سمن

روز کارلر اوقشور دکزی...
آغلارم دوشونورده سنی،
برکلدن ایچرم یوسه ک
نفیسمده، یالکیزجه کزجه کزدرکن.
اوزاغم بو کیچمده سندن.
اورم، کچرکک هر ایزی.
روز کارلر اوقشور دکزی...
اودامده یالکزم هر کیچه...
یالواریر، آغلارم ربه؛
بو قلک، دولارده قلبه
نتره تیر روحده کی یادی،
بو که لیر عشقک فریادی.
هیچقیریر، ایتلرم سمن سمنجه؛
اودامده یالکزم هر کیچه...

سلمان سلامی

سبا ملکده

شیمیدی بو سمنس قالان معبدکده یالکزم؛
قیلرده قندیلر سونش، بن ضیاعزم.
یوق السی سوبیلر راهیلردن بر ایز؛
آراوکن احما کی بن سنی ده لیز، ده لیز
ایشیدرسه ک اوزافدن شو آغلایان سمنی
یه کنعان ایننده دوعار سودا موسی
جانی نفسلرکله دلدور شو بوش قیه بی؛
یه تختک اوکنده ایتکسین عشقک نی؛
سیلینسین کوزلرمدن آرتق شوماغلی سیس
دییه، مهربلرکده ایتلرم؛ بقیس! بقیس!
محمد احسان

